

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

10 (489)

ISSN 1407-1479

2015. gada 25. maijs

Pasniedz L'OREAL, UNESCO un Latvijas Zinātņu akadēmijas stipendijas "Sievietēm zinātnē"

LZA prezidenta Ojāra Spārīša uzruna 2015. gada L'OREAL Latvijas stipendijas "Sievietēm zinātnē" pasniegšanas ceremonijā 2015. gada 14. maijā

Ekselence, L'OREAL Latvijas stipendijas "Sievietēm zinātnē" Goda patronese Vaira Viķe-Freibergas kundze, L'OREAL Baltic ģenerāldirektor Johan Berga kungs, godātie akadēmiķi – stipendijas piešķiršanas Žūrijas komisijas un LZA Senāta priekšsēdētāji Jāni Stradiņa kungs un UNESCO Latvijas Nacionālās komitejas Zinātnes programmu padomes priekšsēdētāji, Latvijas universitātes rektor Mārci Auziņa kungs, visu iepriekšējo un šī gada L'OREAL stipendiātes, akadēmiķi, dāmas un kungu!

Latvija nav liela, bet tās zinātnieki, viņu ekselenci apvienojot Zinātņu akadēmijā un mūsu valstī strādājošo tuvu pie 4000 pētnieku zinātniskie sasniegumi gan dara godu šai zemei, gan daudzina tās intelektuālo lepnumu tālu pāri tās robežām. Mums visiem ir pagodinoši, ka Latvijas zinātnieču – sievietes nopelnus pamana un novērtē starptautiskas sadarbības konsorcijs UNESCO, un balvas piešķir viens no zinātnes un industrijas lielvalsts Francijas vadošajiem uzņēmumiem L'OREAL ar savas Baltijas pārstāvniecības tiešu līdzdalību.

Katrai valstij ir svarīga un rūp jaunās zinātnieku paaudzes atjaunošana, ar savu augstskolu un zinātnisko institūtu līdzdalību audzinot nacionāli svarīgu nozaru speciālistus. Turklāt viņu vidū ar L'OREAL-UNESCO starptautiskās programmas "Sievietēm zinātnē"

(For Women in Science) atbalstu īpaši pamanāmas kļūst jaunās un daudzsoļošās pētnieces, kurām uzņēmuma L'OREAL piešķirtās stipendijas palīdz popularizēt sievietes sasniegumus dzīvības zinātnēs un materiālzinātnēs, sniedz atbalstu sievietēm – pētniecēm, ģimenes cilvēkiem, mātēm viņu optimisma, sociālās aktivitātes un karjeras nodrošinājumam, kas ir tik būtiski Latvijas nacionālās zinātnes potenciāla saglabāšanai un attīstīšanai.

Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā es vēlos sveikt šī gada laureātes – L'OREAL Latvijas stipendiātes: Latvijas Organiskās sintēzes institūta Membrānaktīvo savienojumu beta-diketonu laboratorijas pētnieci, ķīmijas zinātņu doktori Lauru Beķeri, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra Vēža šūnu bioloģijas laboratorijas zinātnisko asistenti, bioloģijas maģistri Andu Hūnu un Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta G. Liberta Inovatīvās mikroskopijas centra pētnieci, inženierzinātņu maģistri Irēnu Mihailovu par nozīmīgiem pētījumiem dzīvības un materiālzinātnēs, meklējot atbildes uz ļaundabīgo audzēju diagnostikas, šūnu regulācijas un atjaunošanās procesu, kā arī atjaunojamās enerģijas nesējmateriālu izpētes jautājumiem.

Latvijas Zinātņu akadēmijas pateicība stipendijas piešķirējiem un stipendiātem par zinātnes popularizēšanu skolu jau-

natnes vidū, ar lekcijām un ceļojošās fotoizstādes "Sievietēm zinātnē" sekmējot dzīvības un materiālzinātņu nozaru zinātniskās pētniecības pievilcību un rosinot interesi par zinātnieka cildeno misiju sabiedrības garīgās un ekonomiskās izaugsmes veicināšanā. Es pateicos L'OREAL Baltic ģenerāldirektoram Johanam Bergam kungam par uzņēmuma atbalsta misijas nesavtīgu turpināšanu, es pateicos Goda patronesei, ekselencei Vairai Viķe-Freibergas kundzei, ar kuras iniciatīvu pirms 11 gadiem tika iedibināta šī cildenā tradīcija. Mana pateicība stipendijas Žūrijas komisijas priekšsēdētājam akadēmiķim Jānim Stradiņam un UNESCO Latvijas nacionālās komitejas Zinātnes programmu padomes priekšsēdētājam akadēmiķim Mārcim Auziņam par ieguldīto organizatorisko darbu. Es no sirds pateicos Stipendiju programmas koordinatorei Esterei Braķei par perfekto stipendiju konkursa norises vadīšanu, institucionālās sadarbības koordinēšanu un cilvēcisko aizrautību šī sievietēm zinātnē pagodināšanā pasākuma īstenošanā.

Lai šī L'OREAL stipendijas "Sievietēm zinātnē" piešķiršanas diena mums visiem sniedz gandarījumu un paliek labā atmiņā, lai tā stimulē ikvienu tālākai izaugsmei un sekmīgai zinātnieka karjerai!

Trīs jaunas zinātnieces saņem L'Oréal Latvijas stipendiju "Sievietēm zinātnē"



Stipendiātes (no kreisās): Anda Hūna, Laura Beķere un Irēna Mihailova kopā ar Goda patronesi Vairu Viķi-Freibergu, Ojāru Spārīti, Johanu Bergu, Mārci Auziņu un Jāni Stradiņu

Ilmāra Znotiņa foto

14. maijā Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) trim jaunām un daudzsoļošām zinātniecēm pasniedza prestižās 6000 eiro vērtās L'Oréal Latvijas stipendijas "Sievietēm zinātnē" ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu. Jau 11 gadus L'Oréal Baltic, UNESCO LNK un LZA kopīgi godina un atbalsta izcilas Latvijas zinātnieces. Sākoties stipendiju programmas otrajai desmitgadei, papildināta pati programma un paplašinājās tās ģeogrāfija.

Mūsu valstī stipendiju programma "Sievietēm zinātnē" izveidota 2004. gadā. Ar katru gadu aug stipendijas prestižs. Šogad konkursam tika saņemts rekordliels pieteikumu skaits – Žūrija akadēmiķa Jāņa Stradiņa vadībā trīs stipendiātes izvēlējās starp 50 pretendentiem. Stipendijas "Sievietēm zinātnē" Goda patronese kopš programmas pirmsākumiem ir akadēmiķe Vaira Viķe-Freiberga.

Trīs šā gada stipendiātes – Laura Beķere, Anda Hūna un Irēna Mihailova – ar L'Oréal, UNESCO un LZA atbalstu meklēs atbildes uz dzīvības zinātnēs un materiālzinātnēs būtiskiem jautājumiem – kā efektīvāk cīnīties pret ļaundabīgajiem audzējiem un kā padarīt atjaunojamās enerģijas avotus plašāk pieejamus.

Ķīmijas doktorei Laurai Beķerei, Latvijas Organiskās sintēzes institūta Membrānaktīvo savienojumu un beta-diketonu laboratorijas pētniecei, stipendija piešķirta tādu luminiscentu savienojumu sintezēšanai un izpētei, kuri būtu izmantojami gan ļaundabīgo audzēju diagnostikā, gan ārstēšanā, lai precīzāk pieskaņotu pretvēža terapiju katram pacientam un padarītu to organismam vieglāk panesamu. Lauras Beķeres stāsts ir iedvesmojošs: laikā, kad par Latvijas zinātnes nākotni daudz tiek runāts pesimistiskās noskaņās, viņa pavisam nesen pēc

vairākus gadus ilga darba prestižā ārzemju pētniecības iestādē atgriezies veikt pētījumus Latvijā.

Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra Vēža šūnu bioloģijas laboratorijas zinātniskajai asistentei Andai Hūnai ir dabaszinātņu maģistra grāds bioloģijā. Viņa L'Oréal stipendiju "Sievietēm zinātnē" saņems, lai padziļināti pētītu atkritumu šķīrošanas un pārstrādes regulāciju šūnās un meklētu veidus, kā ietekmēt šos procesus un neļaut ļaundabīgajiem audzējiem pēc ārstēšanas atkal atjaunoties. "Nodarbojos ar fundamentālo zinātņu – cenšos paplašināt zināšanas par šūnās notiekošajiem procesiem un ceru, ka tas palīdzēs citiem zinātniekiem un galarezultātā – glābs daudzus cilvēkus dzīvību," pētījuma nozīmī raksturo pati jaunā zinātniece.

Inženierzinātņu maģistre Irēna Mihailova, Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta G.Liberta Inovatīvās mikroskopijas centra pētniece, cenšas pilnveidot saules elementos izmantojamu cinka oksīda nanostruktūru iegūšanas metodes, vienkāršot tās, lai samazinātu izmaksas un palielinātu to pieejamību. "Pašlaik saules baterijas ir dārgas un pieejamas tikai salīdzinoši nelielai daļai cilvēku. Ceru, ka mūsu pētījums padarīs šo atjaunojamās enerģijas avotu daudz plašāk pieejamu un ļaus samazināt naftas produktu patēriņu, gan atvieglot cilvēku dzīvi, gan palīdzot to padarīt "zaļāku", planētai draudzīgāku," pētniece stāsta.

Dinamiska, radoša profesija, kas liek nepārtraukti mācīties un kurā ir iespēja visu laiku nodarbināt sevi ar tādām jautājumiem, uz kuriem neviens vēl isti nezina atbildes, paplašināt cilvēces zināšanu apvāršņus – tā zinātnieka profesiju raksturo šā gada L'Oréal Latvijas stipendijas "Sievietēm zinātnē" ieguvējas. Lai palīdzētu arī citiem, it īpaši jauniešiem, saskatīt šīs profesijas pievilcību, stipendiju programmas desmitgadē ir uzsākti un

tieksmīgi īstenoti divi gan skolu jauniešiem, gan plašai sabiedrībai paredzēti zinātnieka profesiju popularizējoši projekti.

Izvēloties savu nākotnes profesiju, skolu jauniešiem ir daudz iespēju iegūt informāciju par to, kā dzīvo un strādā dziedātāji, TV zvaigznes, sportisti, aktieri, politiķi, biznesmeņi... Šajā mācību gadā stipendiju programma papildinājusi ar jaunu sadaļu. Stipendijas piešķirēji kopā ar stipendiātem ir centušies paplašināt skolēnu iepazīto profesiju klāstu, pievienojot tām zinātnieka profesiju. Par godu L'Oréal Latvijas stipendijas desmitgadei zinātnieces viesojās pie desmit pilsētu un ciemu skolēniem – Daugavpilī un Valmierā, Siguldā, Alūksnē, Talsos un Jelgavā, Suntažos, Jēkabpilī, Kauguros un Pļaviņās. Šī prezentāciju cikla mērķis ir ne tikai informēt, bet arī iedvesmot – zinātnieces stāstīja skolēniem par pētnieku dzīvi un darbu, aizraujošiem meklējumiem un atklājumu prieku, centieniem rast atbildes uz cilvēcei svarīgiem jautājumiem, kā arī par ceļu no skolas sola līdz prestižām balvām zinātnē. Apziņoties, ka arī citur Latvijā ir svarīgi skolēniem dot iespēju tikties ar zinātniecēm, projekts tiks turpināts arī nākamajā mācību gadā.

Par nozīmīgu programmas daļu kļuvusi ceļojošā izstāde "Sievietēm zinātnē", kurā apskatāmi četrus Latvijas sievietes – fotogrāfu – Ivetas Vaivodes, Lindas Brinumas, Aigas Rēdmanes un Tatjanas Vlasovas – veidoti zinātnieču fotoportreti. "Ar šo izstādi vēlamies uzskatāmi parādīt, ar kādu šarmu un personības pievilcības spēku apveltītas gudras sievietes, un iedvesmot nākamo zinātnieču paaudzi," projekta ideju skaidro L'Oréal Baltic ģenerāldirektors Johans Bergs. No 25. maija izstāde "Sievietēm zinātnē" divas nedēļas būs apskatāma Rīgā, Galerijā Centrs. Estere Braķe, stipendiju programmas koordinatore

Savējās

Jau tika pieminēta jaunā "Sievietēm zinātnē" programma, kas īpaši domāta skolu jauniešiem, lai iepazīstinātu ar zinātnieka profesiju. Par to, kā šajā mācību gadā tika izraudzītas desmit skolas, kuras apmeklēja dažādu gadu stipendiātes, pastāstīja L'OREAL stipendiju programmas koordinatore Estere Beķe.

Vispirms, protams, tās bija skolas, kurās stipendiātes bija mācījušās. Jo iepriecinošāk, ka no 33 stipendiātem mazāk par pusi ir rīdzinieces, pārējās – no zemēm – tādēļ ģeogrāfija tik raiba – Jēkabpils, Pļaviņas, Preiļi, Liepāja, Sigulda, Daugavpils, Rēzekne. (Ja kāda skola savu audzēkni nav sagaidījusi šajā mācību gadā, var neuztraukties, jo programma turpināsies.) Īpaši jānosauca divas vidusskolas, no kurām dažādos gadus ir nākušas pa trim stipendiātem – Alūksnes Glikas ģimnāzija (Māra un Aiva Plotnieces, Līga Zvejniece) un Valmieras Viestura ģimnāzija (Karīna Siliņa, Inese Čakstiņa un Zane Kalniņa, turklāt visas – bioloģijas skolotājas Ilgas Verovkinas audzēknes).

Otrs kritērijs – UNESCO asociēto skolu projektā ietvertās skolas, jo UNESCO ir L'OREAL sadarbības partneris.

Trešais un visvienkāršākais kritērijs – skolas, kuras ir ieinteresētas iepazīstināt savus audzēkņus ar iespējām, kādas talantīgiem un mācīties gribošiem jauniešiem paver zinātnē, stipendiātes vietas uzaicina pašas. Diemžēl, ir arī tādi gadījumi, kad skolas mācību pārzine izsauc uz bīkti meiteni, kura ir izlēmusi kļūt par zinātnieci, un nostrastē – tikai ne to! Ne tev būs ģimenes, ne vīra, ne bērnu, ne naudas! Tad nu šīs 33 ziedošās, skaistās jaunās sievietes, no kurām daudzām ir gan ģimene, gan bērni, gan gluzī badu arī nemirst, turklāt dzīve ir piepildīta ar skaistāko, kas dod gandarījumu – jaunradi un atklājuma prieku, ir vistiešākais pierādījums tam, ka zinātnē ir vajadzīgas sievietes, un sievietēm ir vajadzīga zinātnē.

Z.K.

RTU Neorganiskās ķīmijas institūts. Zinātniskās aktivitātes un konsolidācija

Rīgas Tehniskās universitātes Neorganiskās ķīmijas institūta zinātniskā darbība pēc vairākām reorganizācijām un privatizācijas mēģinājumiem ir saistīta ar materiālzinātnes problēmu risināšanu, jo visā pasaulē aktuāla ir jaunu materiālu izstrāde un esošo materiālu modificēšana, lai nodrošinātu to fizikālo, ķīmisko un mehānisko raksturlielumu būtiskus uzlabojumus un nodrošinātu materiālu ilgmūžību. Mērķa sasniegšanu veicina plaša nanodaļiņu un nanostrukturālu materiālu izveide, kombinējot atsevišķu komponentu teicamās īpašības, kā arī efektīvu, ekonomiski pamatotu un videi draudzīgu tehnoloģisko procesu izstrādi.

RTU Neorganiskās ķīmijas institūta darbības mērķis ir, balstoties uz ilgstošu pieredzi un sadarbību ar partneriem, izveidot modernus un videi draudzīgus daudzfunkcionālus nanodaļiņu kompozītus un to pārstrādes tehnoloģijas materiālos, veicinot to lietošanas sfēru optimizāciju un komercializāciju.

Zinātniskās darbības galvenie uzdevumi ir:

- daudzkomponentu oksīdu, nitrīdu, karbīdu un borīdu plazmas un ķīmiskās sintēzes metožu attīstību;

- funkcionālu un augsttemperatūras, augstas cietības konstruktīvo materiālu izveidi;
- nanostrukturālu materiālu izstrādi, izmantojot ātrās nanodaļiņu saķepināšanas metodes – dzirkstelzīdēšanas plazmas, mikroviļņu karsēšanas un karstās presēšanas metodes;
- nanodaļiņu un nanostrukturālo materiālu īpašību un lietojuma noskaidrošanu;
- modificēta hidroksilapatīta biomateriālu un uz fosfātiem bāzētu cieto elektrolītu sintēzes metožu izstrādi;
- aktīvu katalizatoru un fotokatalizatoru, luminiscento materiālu izstrādi.

Institūts pētījumus veic LZP grantu, valsts pētījumu programmas materiālzinātnē, kā arī ERAF, ESF un ES projektu ietvaros. ERAF un ES projektu izpildē iegādātas modernas iekārtas – nanodaļiņu mikroviļņu sintēzes aparātūra, nanodaļiņu ātrās saķepināšanas iekārtas, augstfrekvences ģenerators, rentģeniekārtas materiālu un fāžu sastāva analīzei.

Zinātniskos pētījumus institūts veic sadarbībā ar LU Cietvielu fizikas institūtu, RTU Materiālzinātņu un lietišķās ķīmijas

fakultāti, Vācijas, Austrijas, Bulgārijas, Beļģijas, Lietuvas zinātniskajām institūcijām, kā arī ar izveidotajiem Latvijas mazajiem uzņēmumiem "PCT Ltd." un a/s "NEOMAT", kuri specializējas plazmas tehnoloģijā.

Institūta darbība atspoguļota vidēji 32 starptautiskajās publikācijās gadā, 30 starptautiskās un Latvijas zinātniskās konferencēs. Institūta izstrādāti promocijas un maģistra darbi, RTU maģistrantūras studenti apgūt plazmasķīmisko sintēzi.

Līdztekus zinātniskajai darbībai sadarbībā ar Materiālu pētīnieku biedrību organizētas starptautiskās zinātniskās konferencēs "Baltmatttrib" un izdots Latvijas Ķīmijas Žurnāls.

2015. gadā sakarā ar Latvijas zinātnes reformu sāka Neorganiskās ķīmijas institūta iekļaušana RTU Materiālzinātņu un lietišķās ķīmijas fakultātes struktūrā ar nolūku veikt pētījumu intensifikāciju sadarbībā ar RTU zinātniekiem un aktīvāku studentu piesaisti institūtā veicamajiem zinātniskajiem pētījumiem.

LZA akadēmiķis Jānis Grabis

Tēzes ziņojumam LZA Senāta sēdē 2015. gada 26. aprīlī

LZA nodaļās

Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas sēde 2015. gada 7. maijā

2015. gada 7. maijā notika Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas (HSZN) sēde. Darba kārtībā bija trīs ziņojumi. LZA īstenā locekle, *Dr. habil. phil. M. Kūle* iepazīstināja ar grāmatām – "Bēgšana no brīvības? Ēriks Fromms un Latvija" *Dr. phil. profesora I. Šuvajeva* zinātniskajā redakcijā un *Dr. hist. A. Gavriļina* monogrāfiju "Jānis (Garklāvs): pareizticīgais latvietis". Stāstījumu papildināja monogrāfijas autors *Dr. hist. A. Gavriļins*. Pirmo pamatzinojumu sniedza Daugavpils Universitātes asoc. profesors, *Dr. hist. H. Soms* ar stāstījumu "Romas pāvestam Leo XIII 1888. gadā dāvinātais albums "Terra Mariana (Marijas zeme)" un tā atkārtotais izdevums: starptautisks projekts, faksimila un zinātnisko komentāru izveide", bet otro – "Indijas izcelsmes jaunās reliģiskās kustības Latvijā" profesore, *Dr. theol. A. Stašulāne* ar referātu.

Sēdes sākumā akadēmiķe R. Karnīte aicināja klātesošos ar klusuma brīdi pieminēt LZA īstenās locekles V. Skujiņas aiziešanu mūžībā.

Sēdes turpinājumā akadēmiķis T. Jundzis LZA vārdā sveica visus klātesošos ar aizvadītajiem svētkiem – 4. maiju un Eiropas dienu – 9. maiju. Saistībā ar 4. maiju T. Jundzis uzsvera, ka pagājuši 25 gadi, kopš tika pasludināta neatkarība un mainījies priekšstats par Latvijas attīstību. Deviņdesmito gadu sākumā likās, ka būs nepieciešami maksimāli 8 vai 9 gadi, lai uzlabotu labklājības līmeni, bet tagad redzams, ka vēl vismaz 30 gadi būs vajadzīgi, lai Latvija sasniegtu Eiropas līmeni. "Kādēļ neesam tikusi tik tālu, kā bija domāts agrāk? Mums ir vāja politiskā sistēma. Mums ir bezatbildība, politiskā sistēma, kas veicina politisko bezatbildību. Kamēr nepāriesim uz citu vēlēšanu sistēmu, tikmēr mēs nedabūsim citu politisko sistēmu."

Sēdes dalībniekus uzrunāja arī Daugavpils Universitātes (DU) rektors A. Barševskis, izsakot patiesu prieku un pateicību, ka HSZN uzaicinājusi DU zinātniekus parādīt savus darba rezultātus. Tika izteikta pateicība akadēmiķim T. Jundzim par patiesajiem vārdiem, varbūt arī nedaudz uz optimismu vērstiem, ar piebildi, ka valsts neatkarības atgūšanas laikā nekas nenotika bez radošās inteliģences aktīvas iesaistīšanās. Aktīvā radošā inteliģence nāk no HSZ bloka. Nav jau gluži tā, ka tikai eksaktās zinātnes ir aktuālas. Ja nebūtu spēcīgas personības HSZ jomā, kas iesaistījās, tad nebūtu neatkarības. HSZ virziens ir ļoti svarīgs multikulturālā pilsētā kā Daugavpils. DU ir pilsētas latviskuma centrs. A. Barševskis izteica cerību, ka darbs, kas ir vainagojies šogad, kā piemēram, albuma "Terra Mariana" izdevums, ir paliekoša vērtība Baltijas un Eiropas kultūrā. Zinātnē ir tiesības attīstīties tur, kur veidojas kapacitāte, un DU ir viena no tām.

Stāstījumā par I. Šuvajeva rediģēto izdevumu "Bēgšana no brīvības? Ēriks Fromms un Latvija", LZA īstenā locekle M. Kūle uzsvera, ka zinātniskā darbība attīstījās, iepazīstoties ar Fromma biedrību, kas ir vainagojies ar Fromma darbu tulkošanu. Šajā grāmatā minētas Fromma pārdomas par tiem, kas cenšas iegūt varu. Bēgšana no brīvības, psihopātisku personu tiekšanās pēc varas – šis modelis nolasāms arī Latvijā. Esam sākuši iesaistīties "degošajās" tēmās Latvijā un Eiropā. M. Kūle uzsvera lepmumu par vēsturisko izdevumu.

Par monogrāfiju "Jānis (Garklāvs): pareizticīgais latvietis" stāstīja autors *Dr. hist. A. Gavriļins*. J. Garklāvs piedzimis Limbažos, karojis Latviešu strēlnieku pulkos, tad atgriezies atpakaļ dzimtenē, vēlāk strādā par mācītāju. 1943. gadā kļuva par Rīgas bīskapu. Bet jau 1944. gada rudenī aizbrauca trimdā uz Vāciju. 1957. gadā tika izraudzīts par ASV Čikāgas un Mineapolisas arhibīskapu. Grāmata ir bagātīgi ilustrēta. Monogrāfija ir izpārēta pilnībā un autori domā jau par jaunu tirāžu. A. Gavriļins uzsver: interesants cilvēks – interesanta dzīve.

Asoc. prof., *Dr. hist. H. Soms* stāstīja par albuma "Terra Mariana" atkārtoto izdevumu. Autors uzsvera, ka jārunā par 4 izdevumiem:

- Vienā eksemplārā esošs albums, latīņu valodā, 30 kilogramus smags, kas atrodas Vatikāna bibliotēkā – dāvināts Romas pāvestam.
- Faksimils – izdevums latīņu valodā, ko piedāvā Vatikāna bibliotēka, padarīts pieejamāks interesentiem. Šis ir pirmais faksimils Latvijā, kurā atrodams viss albuma materiāls. Eksemplārs kā dāvana atrodas Romā.
- 1903. gadā bija mēģinājums izveidot reprodukcijas albumu vācu valodā. Atrodas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā un Vatikānā.
- Komentāri, kas sastāv no 2 daļām.

H. Soms uzsver, ka kopš Rēzeknē izteiktas idejas veidot al-

bumu ir pagājuši 22 gadi. Darbs pie albuma tika veikts četru cilvēku atbildībā:

- Mākslas lietas organizēja R. Kaminska;
- Baznīcas lietas – A. Priede;
- Viduslaiku vēsturi – A. Levāns;
- Sakarus ar visiem uzturēja un galvenā redaktora pozīciju ieņēma H. Soms.

Kopumā albums ir kolektīvs darbs, pētnieku pārdomas, katrs pētnieks nāca ar ļoti augstām prasībām pret darbu. Autori centās atrast veidu, kā nodot lasītājam vēstījumu. Tādēļ tika radīti 2 izdevumi – komentāri 2 daļās, kuros latīņu teksts tika pārtulkots latviešu valodā un apaudzēts ar latviešu tekstu, papildinot ar reģionu valodām, piem., poļu, igauņu, angļu. Poļu, igauņu, vācu zinātnieki palīdzēja rakstīt ievadu.

Kopumā komentāru izveidē izmantotas 323 vienības latviešu valodā un 9 svešvalodās – krievu, vācu, poļu, angļu, igauņu, itāļu, lietuviešu, franču, baltkrievu; milzīgs teorētiskās literatūras klāsts; pieminētas 759 personas; minēti 569 vietvārdi.

Sēdes noibeigumā profesore, *Dr. theol. A. Stašulāne* sniedza referātu "Indijas izcelsmes jaunās reliģiskās kustības Latvijā". A. Stašulāne uzsvera, ka DU ir iesaistījies lielā, ļoti nozīmīgā starptautiskā aprītē, zinātnieki strādā ļoti aizrautīgi, kā jau citviet Latvijā.

A. Stašulāne piedāvāja nelielu ieskatu problemātikā. DU pētnieki šajā jomā nepārstāv ne fundamentālistu pieeju, ne liberālo pieeju. Pētot reliģiskās kustības, DU zinātnieki cenšas tās klasificēt, izmantojot reliģiju vēsturnieku izstrādāto tipoloģiju, t. i. jaunās reliģiskās kustības sagrupēt pēc to vēsturiskās izcelsmes, kas ļautu izprast kustību rašanās cēloņus, mācības veidošanās ceļus un piekoptās reliģiskās prakses īpatnības. Analizējot jaunās reliģiskās kustības caur vēstures prizmu, rodas iespēja izprast, kāpēc kāda kustība ir izveidojusies un kā tās veidošanās procesu ir ietekmējušas lielās pasaules reliģijas un dažādi sīkākā reliģiski atzari. Pētniecībā DU zinātnieki pielieto starpdisciplināru pieeju un izmanto gan etnogrāfijas, gan socioloģijas pētnieciskās metodes. Savos pētījumos DU zinātnieki ir nonākuši pie vairākiem nozīmīgiem secinājumiem.

Veicot reliģisko grupu kartēšanu, izmantojot plašsaziņas līdzekļu materiālus, ir secināts, ka mūsdienās Latvijā darbojas apmēram 70 jaunās reliģiskās kustības. Katrai no tām ir sava reliģiskā doktrīna un katra no tām darbojas savā virzienā: vienas vērsas pret Rietumu sekulārismu un materiālistu, citas – pret institucionālajām baznīcām, tomēr tām visām kopīgs ir reliģiskais sinkrētisms, ar kura palīdzību, izmantojot dažādas jau esošo reliģiju elementus, ir radīta jauna reliģiskā sintēze.

Izvēloties reliģiju vēsturnieku pieeju, jaunās reliģiskās kustības Latvijā var iedalīt trīs grupās:

- Jaunās reliģiskās kustības, kas radušās uz austrumu reliģiju pamata (Indija, Ķīna, Japāna).
- Ezotēriskā gnostiskās kustības (teozofijā balstītā humānā pedagogija, antropozofu pedagogijas principi Latvijas izglītības iestādēs).
- Postkristiāniskās grupas.

Autore sīkāk analizēja divas Latvijā darbojošās jaunās reliģiskās kustības, kas radušās uz hinduisma pamata: ISKCON un Ošo grupu.

Pēc *Prabhupadas* piecu dienu uzturēšanās Maskavā 1971. gadā ISKCON grupas sāka pakāpeniski veidoties visā PSRS teritorijā. Latvijā Krišnas apziņas biedrība sāka darboties 1979. gadā. Lai gan ISKCON-u apkaroja pēc pilnas programmas, ieskaitot draudzīgās sarunas VDK, jauniešu subkultūras formā Krišnas apziņas biedrība izdzīvoja līdz 1989. gadam, kad radās iespēja to oficiāli reģistrēt un atvērt templi (1990). Padomju gados radītās negatīvas krišnaīta tēls izzuda, pateicoties tieši žēlsirdības misijai "Dzīvības ēdiens". Rīgas ielās krišnaīti regulāri vāc līdzekļus savai žēlsirdības darbībai, par ziedojumiem piedāvā iegādāties Austrumu reliģiskos tekstus, kā arī rīko vēdiskās filozofijas lekciju kursus. "Smaidīgie, krāsainie un ziedošie ļautiņi", kas regulāri iziet Rīgas ielās, daudzinaot Krišnas vārdu, ir labi zināmi Latvijas sabiedrībā kā mantru skaitītāji un veģetārieši. Rīgas templis ir sen kļuvis par šauru, bet citviet Latvijā kustība nav tik populāra un daudzskaitlīga, piemēram, Daugavpilī nācās aizvērt ISKCON centru, kas 90. gados atradās pilsētas galvenajā ielā, bet tagad Krišnas daudzinašana notiek vienkāršā mikrorajona privātā dzīvoklī.

Tomēr vispopulārākais guru Latvijā šobrīd ir Ošo/Radžiņš (1931–1990), kas ir izstrādājis tā dēvēto dinamisko meditāciju, ko var uzskatīt par šīs grupas galveno atpazīstamības zīmi. Latvijā ir izveidojušies vairāki neoficiāli Ošo mācības popularizēšanas centri: Vadības un sociālā darba augstskolā "Attīstība"

SIA (Rīgā) vairākas reizes gadā notiek tikšanās ar Ošo Multiversitātes meistariem no ārvalstīm; regulāri Ošo meditācijas rīko vairākas Jaunās ēras (*New Age*) grupas Rīgā, kā arī dažādi jogas centri; interneta lapā "reikinet.lv" var pieteikties ceļojumiem uz Indiju, tajā skaitā uz Ošo centru Pūnā. Ekonomiskās krīzes laikā, kas Latviju skāra ļoti smagi, Ošo mācība kļuva ārkārtīgi pieprasīta. Izdevniecības "Jānis Roze" direktore ir atzinusies, ka viņas uzņēmumam izdevās noturēties krīzes gados, pateicoties Ošo grāmatu popularitātei.

Pateicoties Rietumu interesei par Austrumu reliģijām, Rietumu pasaulē ir izveidojies īpašs reliģiskais fenomēns – "guruisms". Guruisms ir Indijas spiritualitātes modifikācija, kas pielāgota Rietumu pasaules patērētājam. Formāli salīdzinot, guru darbība Indijā un Rietumu pasaulē būtiski atšķiras:

- Guru Indijā meklē sev sekotājus, savukārt, Rietumeiropā ap sevi aktīvi pulcē sekotājus;
- Indijā guru nepieņem vairāk par 7 vai 8 sekotājiem, Rietumeiropā guru dibina lielas starptautiskas organizācijas, rīko lielus "apgaismības" pasākumus;
- Indijā par guru sekotājiem cilvēki parasti kļūst ceturtajā dzīves posmā, kad ir izpildījuši visas savs saistības pret ģimeni, savukārt, Rietumeiropā grupās tiek iesaistīti galvenokārt jaunieši;

- Indijā guru ir garīga personība, Rietumeiropā guru ir labs menedžeris;
- Indijā guru loma sekotāju dzīvē pakāpeniski samazinās, Rietumeiropas kustībās guru uztur stingru kontroli pār sekotājiem;
- Indijā ceļš uz apgaismību ilgst visu mūžu, Rietumeiropā tiek piedāvāta "ekspres" apgaismība: izlasot vienu grāmatu, apmeklējot semināru vai "apgaismības" pasākumu.

Komunistu režīms, kas iedragāja Latvijai tradicionālo kristīgo konfesiju institūtu, radīja labvēlīgu situāciju postpadomju perioda reliģiskā tirgus attīstībai, kurā hinduismā balstītās grupas ieņēma stabilu vietu. To izstumšana no šī tirgus nešķiet iespējama, jo Austrumi, ko Latvijā joprojām pirmkārt saprot kā Indiju, ir spēcīgs reliģiskās un garīgās iedvesmas avots. Lai arī hinduisma mācība tiek pasniegta ārkārtīgi vienkāršotā un pat deformētā veidā, Austrumu reliģiskās idejas pielāgojot Rietumu cilvēku vajadzībām, ar savu klātbūtni Latvijā hinduismā balstītās grupas nav radījušas problēmas. Izņēmums ir Durgas templis Rīgā, kas bija reģistrēts kā hinduistu reliģiska draudze.

LZA īstenais loceklis V. Ivbulis pozitīvi novērtēja A. Stašulānes referātu, uzsverot, ka šim lietām Latvijā nedrīkst ļaut oficiāli izplatīties.

Nobeigumā komentāru izska ar LZA goda doktors P. Pildegovičs, kam gadījās redzēt kāda indieša reakciju uz krišnaītu ierašanos. Viņš uzsvera, ka nostāja ir vienaldzīga.

Akad. Maija Kūle pastāstīja, ka LZA HSZN, pamatojoties uz akadēmiķa Viktora Ivbuļa iniciatīvu un pieņemto nodaļas lēmumu, ir mēģinājusi ierobežot jauno reliģisko organizāciju nevēlamo ietekmi uz sabiedrību. R. Karnīte informēja, ka notikušas sarunas ar augsta līmeņa tradicionālo reliģisko kustību vadītājiem un LR Tieslietu ministrijas speciālistiem un ir saņemts uzaicinājums veikt pētījumu par jauno reliģisko kustību ietekmi uz sabiedrību.

LZA HSZN zinātniskās sekretāres p. i. **L. Griņeviča**

Latvijas Universitātes aģentūra "LU LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTS" izsludina konkursu uz akadēmiskajiem amatiem vēstures nozarē:

Arheoloģijas nodaļa:

- Vadošais pētnieks – 1 vieta

Bioarheoloģisko materiālu krātuvē:

- Vadošais pētnieks – 1 vieta
- 20. gadsimta pētniecības nodaļa:
- Vadošais pētnieks – 1 vieta
- Pētnieks – 2 vietas

Pieteikumi iesniedzami mēneša laikā no sludinājuma publicēšanas brīža Rīgā, Kalpaka bulvāris 4, 209. istabā, tālrunis 67034509.

Pieteikumam pievienot:

- 1) iesniegumu par piedalīšanos konkursā;
- 2) Biogrāfiju (*Curriculum vitae*);
- 3) Pēdējo 6 gadu publikāciju saraksts;
- 4) Pēdējo 6 gadu saraksts par piedalīšanos zinātniskajās konferencēs;
- 5) Zinātniskos grāpus apliecinājošu dokumentu kopijas;
- 6) Citas kvalifikāciju apliecinājošu dokumentu kopijas (pēc pretendenta izvēles).

Pārskats par Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) galvenajiem darba virzieniem augstākās izglītības un zinātnes jomā 2012. – 2015.gadā

Nobeigums. Sākums „ZV” nr.9

II. Starptautiskais arodbiedrību darbs

1. Dalība Eiropas Izglītības un zinātnes arodbiedrību konfederācijas (ETUCE) Augstākās izglītības un zinātnes pastāvīgās komisijas (HERSC) darbā. I.Trapenciē ievēlēja par priekšsēdētāja vietnieci.

2. I.Trapenciē ievēlēja HERSC ETUCE Konsultatīvajā padomē;

3. Eiropas sektorālais sociālais dialogs izglītībā (ESSDE) – darba grupa par augstāko izglītību un zinātni (tēmas – jauno zinātnieku karjera, MOOCs, Boloņas process u.c.)

4. Piedalīšanās Eiropas Sociālā dialoga ietvaros organizētā konferencē par jaunā zinātnieka darba apstākļiem un karjeras iespējām (2014.g., piedalījās L.Viķele, LZA arodbiedrība)

5. Atzinumu sagatavošana un prezentācija EI un ETUCE saņēmušās Eiropas Komisijas Rekomendācijām Latvijai augstākajā izglītībā un zinātnē.

6. EI delegāte Eiropas Augstākās izglītības ministru konferencē 2012.g. Bukarestē. Pārtulkota Eiropas Augstākās izglītības un zinātnes ministru konferencē (Bukarestē) Rezolūcija; par konferenci sagatavota prezentācija LIZDA Augstskolu un zinātnes komisijas sēdē.

7. Sagatavota prezentācija AIP par Eiropas Augstākās izglītības un zinātnes ministru konferences Rezolūciju.

8. I.Trapenciē nominēta par ETUCE pārstāvi Augstākās izglītības ministru konferencē 2015.g. maijā Erevānā.

9. Piedalīšanās EI pētījuma izstrādē (darba grupa – 5 pārstāvji no EI) par akadēmiskā un zinātnes personāla darba vidi un darba apstākļiem.

10. Noorganizēta Augstskolu un zinātnes komisijas paplašinātā sēde, kurā piedalījās Lietuvas Augstākās izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības delegācija.

11. Sadarbība ar Baltijas valstu arodbiedrībām – noorganizēts 1.Baltijas valstu Augstākās izglītības un zinātnes arodbiedrību seminārs (2014.g.), kurā diskutēja par AI finansēšanas principiem Baltijas valstīs, apspriestas turpmākās sadarbības iespējas.

12. Piedalīšanās citu valstu arodbiedrību konferencēs/saņēmušās – Ukrainā (R.Ozola), Kazahijā (R.Mozere).

13. Piedalīšanās EK darba grupās: Digitālā apmācība, Caurviju prasmes (kā ETUCE eksperte), ACVT (kā LBAS eksperte).

14. Solidarizējoties ar citām Eiropas valstu arodbiedrībām, rosināts parakstīties par finansējuma palielinājumu augstākajai izglītībai un pētniecībai, kā arī specifiski humanitārajām un sociālajām zinātnēm (pirms attiecīgajām Eiropas Parlamenta sesijām).

15. Somijas arodbiedrības (OAJ), Zviedrijas izglītības darbinieku arodbiedrību *Lararforbundet, Riksförbundet*, Lietuvas augstskolu arodbiedrības, Vācijas profesionālās augstākās izglītības arodbiedrību delegāciju uzņemšana, vizītes uz RPIVA, koledžām. Prezentācija sagatavošana par Pedagogu izglītību, koledžas izglītību un LIZDA darbu.

III. Turpmākā darba virzieni:

1. Turpināt strādāt pie pieprasījuma par finansējuma palielināšanu zinātnē un augstākajai izglītībai, kas ir nepieciešams priekšnoteikums kvalitatīvas, mūsdienīgas zinātnes attīstībai Latvijā;

2. Sagatavot LIZDA Rezolūciju par augstākās izglītības un zinātnes finansējuma palielināšanas nepieciešamību.

3. Lai panāktu finansējuma palielinājumu, uzlabot sadarbību ar RP, LZA, LZS, LZP, LJZA. Meklēt veidu konstruktīvai sadarbībai ar IZM Augstskolu, zinātnes un inovāciju departamentu, Saeimas partijām/frakcijām.

4. Uzlabot sadarbību ar medijiem, aktualizējot augstākās izglītības un zinātnes jautājumus. Veidot pozitīvu arodbiedrības tēlu medijos par augstāko izglītību. Veidot balvu medijiem par labāko publikāciju un/vai raidījumu par augstākās izglītības un zinātnes problemātiku, akcentējot LIZDA viedokli.

5. Sagatavot un publicēt LIZDA mājas lapā materiālu par Ziemeļvalstu arodbiedrību viedokli par Latvijas jauno Augstākās izglītības finansēšanas modeli.

6. Iepilnnot ikgadējas tematiskas tikšanās arodbiedrībās, organizēt arodbiedrības diskusijas par jauno augstākās izglītības finansēšanas modeli.

7. Organizēt augstskolu arodbiedrību apaļo galdu par Augstākās izglītības finansēšanas modeli ar mediju piedalīšanos.

8. Organizēt semināru par Eiropas Augstākās izglītības ministru konferenci Erevānā.

9. Tulkot un www.lizda.lv ievietot Rezolūciju par AI ministru konferenci Erevānā.

10. Organizēt konferenci/semināru par salīdzinošo EI pētījumu par darba vidi un darba apstākļiem.

11. Publicēt LIZDA mājas lapā rakstu par EI pētījuma *“Akadēmiskā personāla darba vide un darba apstākļi”* rezultātiem.

12. Uzaicināt IZM informēt par IZM pasūtītā audita pētījumu par akadēmiskā personāla slodzi. Pieprasīt IZM prezentāciju un viedokli par budžeta studiju vietas aprēķina rezultātiem (IZM pasūtīts pētījums), kā arī pa citiem pētījumiem, ko IZM veic augstākās izglītības un zinātnes politikas jomā.

13. Regulāri informēt “Zinātnes Vēstneša” lasītājus par arodbiedrības darbu.

14. Aicināt visus arodbiedrības biedrus un “Zinātnes Vēstneša” lasītājus izteikt savus ierosinājumus un priekšlikumus darba pilnveidošanai, aktīvi izsakot savu pozīciju. Tikai vienoti mēs varēsim panākt uzlabojumus zinātnes politikā un zinātnes finansējuma palielināšanu!

“Johana Kristofa Broces (1742–1823) Livonijas zīmējumu un aprakstu kolekcija Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā” izstādes atklāšana Sanktpēterburgā

2015. gada 7. maijā Sanktpēterburgā, Jelagina pils muzejā notika svinīga izstādes “Johana Kristofa Broces (1742–1823) Livonijas zīmējumu un aprakstu kolekcija Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā” atklāšana Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē programmas ietvaros un organizēta ar Latvijas Ārlietu ministrijas atbalstu.

Diplomātiskā korpusa un Sanktpēterburgas zinātnes, kultūras un akadēmisko aprindu pārstāvjus un citus pasākuma dalībniekus ar uzrunu sveica Latvijas ģenerālkonsule Sanktpēterburgā Irīna Mangule, LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore, LZA goda doktore Venta Kocere, kā arī Jelagina pils muzeja direktore Jūlija Dementjeva.

Kādreizējā Rīgas liceja pedagoga, baltvācu vēsturnieka un novadpētnieka J. K. Broces Baltijai veltīto zīmējumu un aprakstu kolekcijas unikalitāte izpaužas daudzpusīgā un visaptverošā vēsturisko liecību atklāsmē. J. K. Broces mantojums aptver 10 ādā iesietus sējumus, vairāk nekā 3000 lp., kuros ar lielu precizitāti attēloti bijušās Livonijas apdzīvotu vietu skati, pilsētu un lauku iedzīvotāji, dažādas tehniskas ierīces, ģerboņi, zīmogi un monētas.

J. K. Broces unikālās kolekcijas popularizēšanā lielu un nozīmīgu darbu veic LU Akadēmiskā bibliotēka. 1997. gadā bibliotēkā tika izstrādāts Sorosa fonda un “Open Society Institute”

atbalstītais projekts, kura realizācijas gaitā tika izveidots šīs kolekcijas digitālais arhīvs ar augstas kvalitātes elektroniskiem attēliem, restaurēti bojātie sējumi un izveidota attēlu tiešsaistes datu bāze.

Izstāde apskatāma arī Daugavgrīvas pareizticīgā baznīca, kuru projektējis Sanktpēterburgas arhitekts Aleksandrs Vists (1722–1784), un viesnīcas “Pēterburga” skats Pils laukumā, kā arī krievi, kuri dzīvoja Rīgā XVIII gs. 70.–90. gados.

J. K. Broces zīmējumu un aprakstu krājums turpina paplašināt Eiropas iedzīvotāju priekšstatus par Latviju un Igauniju, ar izstādi jau bija iespēja iepazīties Igaunijā, Lietuvā, Polijā, Somijā, Austrijā, Čehijā, Vācijā, Rumānijā, Ukrainā, Baltkrievijā, Ungārijā, Gruzijā, Izraēlā un Krievijā.

Izstādes atklāšanā Sanktpēterburgā piedalījās arī Sanktpēterburgas Valsts Universitātes Filoloģijas fakultātes Baltistikas nodaļas vadītājs, LZA ārzemju loceklis Aleksejs Andronovs, kā arī Krievijas Zinātņu akadēmijas bibliotēkas direktors Valērijs Leonovs un Krievijas Zinātņu akadēmijas Viskrievijas zinātniskās un tehniskās informācijas institūta direktors akadēmiķis Jurijs Arskis.

LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore,
LZA goda doktore, *Dr.h.c.philol.* **Venta Kocere**



Venta Kocere un LZA ārzemju loceklis Aleksejs Andronovs

Eiropas un Latvijas nanotehnoloģiju eksperti tiekas Rīgā

No vitrāžu veidošanas Viduslaikos līdz pat bionikai mūsdienās – pašattīrošās virsmas, antibakteriālie apģērbi un oglekļa nanomateriālu izturība – tās ir nanotehnoloģijas, ar kurām sastopamies diendienā, bet kas vēl pavisam nesen šķita brīnumainas un grūti izskaidrojamas. Nanotehnoloģijas ir kļuvas par neatņemamu mūsu ikdienas sastāvdaļu, un to pielietojumi kļūst arvien plašāki, daudzveidīgāki un noderīgāki. Šai tēmai ir veltīta **starptautiskā konference EuroNanoForum 2015, kas norisinās Rīgā no 10. līdz 12. jūnijam**. 12. jūnijā pasākuma ietvaros notiks starptautiska **kontaktbirža nanotehnoloģiju jomā**, kas vienuviet pulcēs Eiropas un Latvijas nanotehnoloģiju ekspertus ar mērķi veicināt sadarbību starp zinātniekiem, pētniekiem, uzņēmējiem u.c. interesentiem.

Kas ir kontaktbirža?

Kontaktbirža, ko bieži sauc arī par brokerpasākumu vai partnerības pasākumu, ir sadarbības veicināšanas līdzeklis, kas dalībniekiem dod iespēju īsā laikā tikties un aprunāties ar daudziem potenciālajiem sadarbības partneriem. Tās var būt divpusējās pārrunas par kopīgu biznesa iespējām un kopīgiem zinātniskiem projektiem, vai vienkārši apmaiņa ar informāciju un jaunu kontaktu veidošana. Reģistrējoties pasākumam, katrs dalībnieks aizpilda reģistrācijas formu, aprakstot savu darbības

jomu, kompetenci, intereses un vēlamās sadarbības formas ar citiem nozares speciālistiem. Iepazīniet ar citu reģistrēto dalībnieku interešu profiliem, dalībnieks var rezervēt tikšanos ar izvēlētajiem partneriem. Līdzīgi arī citi pasākuma dalībnieki izvēlas pārrunu partnerus. Pasākuma organizētāji sastāda tikšanās sarakstu, un informē par to dalībniekus. Tādējādi katrs pasākuma dalībnieks uzzina, kurā laikā pie kura pārrunu galdiņa tam ir jābūt, lai satiktu izvēlēto pārrunu partneri. Parasti viena tikšanās ilgst pusstundu, kuras laikā abām pārrunu pusēm ir jāpaspēj apmainīties ar informāciju. Pēc tam notiek pārrunu partneru maiņa. Tādējādi, apmeklējot vienu pasākumu, dalībnieks īsā laikā periodā var tikties un pārrunāt sadarbības iespējas ar maksimālu skaitu potenciālo sadarbības partneru.

Reģistrējies dalībai un rezervē tikšanās jau šodien!

Kontaktbiržā var piedalīties jebkurš atbilstošās jomas speciālists, kurš meklē sadarbības partnerus. Dalība kontaktbiržā ir bez maksas, turklāt tajā reģistrētie dalībnieki bez maksas varēs apmeklēt arī *EuroNanoForum 2015* konferences pēdējās dienas pasākumus. Kontaktbirža ir daļa no *EuroNanoForum 2015* konferences, kas norisināsies 10.–12. jūnijā Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros. Reģistrācija kontaktbiržai, kā arī jau reģistrēto Latvijas un ārvalstu dalībnieku interešu

profili ir pieejami vietnē: <https://www.b2match.eu/euronano-forum2015/>.

EuroNanoForum 2015 pasākumu organizē Latvijas Universitāte un uzņēmums *Spinverse Oy* sadarbībā ar Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtu, Rīgas Tehnisko universitāti u.c. partneriem. Papildus informācija par *EuroNanoForum 2015* un reģistrācija konferencei ir pieejama pasākuma mājaslapā: <http://euronanoforum2015.eu>. Konferences pēdējā diena būs atvērta visiem interesentiem – bez dalības maksas būs iespēja brīvi apmeklēt konferences plenārsēdi, izstādi, seminārus u.c. pasākumus.

Svarīgi! Reģistrācija dalībai kontaktbiržā un *EuroNanoForum 2015* konferencē ir neatkarīgas – t.i. ja vēlaties piedalīties abos pasākumos, ir jāreģistrējas katrā no tiem.

Papildus informācija par EuroNanoForum 2015:

Donāts Erts
Tālrunis: 26313360
E-pasts: donats.erts@lu.lv
Organizācija: Latvijas Universitāte



EuroNanoForum
2015



LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919



Aizstāvēšana

2015.gada 4.jūnijā plkst. 12.00 Daugavpils Universitātes (DU) Pedagoģijas nozares promocijas padomes atklātā sēdē, 416.auditorijā, Parādes ielā 1, Daugavpilī

GAĻINA ZAVADSKA

aizstāvēs promocijas darbu “**Topošo mūzikas skolotāju harmoniskās dzirdes attīstība augstskolās**” pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Oficiālie recenzenti: prof. *Dr.art. Leonidas Melnikas* (Lietuvas Mūzikas un Teātra akadēmija); prof., *Dr.paed. Aleksandra Šlahova* (Daugavpils Universitāte); as.prof., *Dr.paed. Irina Direktorenko* (Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija).

Ar promocijas darbu un tā kopsavilkumu var iepazīties Daugavpils Universitātes bibliotēkā, Parādes ielā 1, Daugavpilī un www.du.lv.

* **

2015. gada 5.jūnijā plkst. 10.00 Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā Rīgā, Imantas 7. līnijā 1, 227. auditorijā notiks RPIVA Pedagoģijas promocijas padomes atklātā sēde, kurā

SANDIS BĀRDIŅŠ

aizstāvēs promocijas darbu “**Audzēkņu instrumentspēles prasmi un ķermeņa darbības pilnveides mīksakarības trombona spēles mācību procesā mūzikas skolā**” pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai mūzikas pedagoģijas apakšnozarē.

Darba recenzenti: profesore *Dr.paed. Irina Direktorenko* (Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija); profesore *Dr.paed. Jeļena Davidova* (Daugavpils Universitāte); vadošā pētniece *Dr.paed. Marina Marčenko* (Rēzeknes Augstskolas Reģionālistikas zinātniskais institūts).

Ar promocijas darbu var iepazīties Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas bibliotēkā, Rīgā, Imantas 7.līnija 1, kā arī elektroniski RPIVA mājaslapā www.rpiva.lv

* **

2015. gada 5. jūnijā pl.15.00 Latvijas Mākslas akadēmijas promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Kalpaka bulvārī 13, 10. telpā

INESE SIRICA

doktora zinātniskā grāda mākslas zinātnē iegūšanai aizstāvēs promocijas darbu “**Latvijas pūra lāžu un skapju otējums**”.

Recenzenti: profesors Jānis Kalnačs (*Dr.art.*), Vidzemes Augstskola; profesore Janina Kursīte–Pakule (*Dr.phil.*), Latvijas Universitāte; vadošā pētniece Elita Grosmane (*Dr.art.*), Mākslas vēstures institūts.

Ar promocijas darbu iespējams iepazīties LMA bibliotēkā (Rīgā, Kalpaka bulv. 13), LMA mājaslapā lma.lv.

* **

2015. gada 8. jūnijā plkst.13.30 Rīgas Tehniskās universitātes Informācijas tehnoloģijas nozares promocijas padomes P – 07 atklātajā sēdē Rīgā, Meža ielā 1/3, 202. auditorijā

ARMANDS ŠLIHTE

aizstāvēs promocijas darbu “**Integrētā priekšmetiskās vides modelēšana: pieeja un rīku kopa topoloģiskā funkcionēšanas modeļa iegūšanai**” inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: profesore, *Dr.sc.ing. Māriete Kirikova* (Rīgas Tehniskā universitāte); profesors, *Dr.sc.ing. Artis Teilāns* (Rēzeknes Augstskola); asociētais profesors Visente Garsija Diazs (*Vicente Garcia Diaz*) (Oviedo Universitāte, Spānija).

Ar promocijas darbu var iepazīties internetā <http://www.rtu.lv> (Doktorantiem -> Promocijas darbi) un RTU Zinātniskajā bibliotēkā Ķīpsalas ielā 10.

* **

2015.gada 10.jūnijā plkst.15.00 Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) Medicīnas promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Dzirciema ielā 16, Hipokrāta auditorijā

KASPARS AUSLANDS

aizstāvēs promocijas darbu “**Divu un vairāk cerebrālu metastāžu kompleksas ārstēšanas iespējas**”.

Oficiālie recenzenti: asoc.profesore *Dr.med. Gunta Purkalne* (RSU); *Dr.med. Juris Dzenis* (LU); asoc.profesors *Dr.med. Saulius Ročka* (Viļņas universitāte Neiroloģijas un neiroķirurģijas klinika, Lietuva).

Ar promocijas darbu varēs iepazīties RSU bibliotēkā, RSU mājaslapā www.rsu.lv.

* **

2015. gada 11. jūnijā plkst. 14.00 Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 115. auditorijā, RTU Vides zinātnes nozares RTU promocijas padomes P–19 atklātā sēdē promocijas darbu inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

GIRTS VĪGANTS

par tēmu “**Zema oglekļa siltumapgādes sistēmas**”.

Oficiālie recenzenti: profesors, *Dr.sc.ing. Gatis Bažbauers* (Rīgas Tehniskā universitāte, Latvija); profesors, *Dr.sc.ing. Andres Siirde* (*Tallinn University of Technology*, Igaunija) un zinātniskais vadītājs, *Dr.sc.ing. Ingo Weidlich* (*Fernwärme–Forschungsinstitut/District Heating Research Institute*, Vācija).

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU bibliotēkā Paula Valdena ielā 5, Valsts Nacionālajā bibliotēkā Mūkusalas ielā 3 un Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātē 602. kabinetā.

* **

2015. gada 11. jūnijā plkst. 16.00 Latvijas Kultūras akadēmijā Ludzas ielā 24, Rīgā, notiks Latvijas Kultūras akadēmijas Promocijas padomes atklātā sēde, kurā

ANDRIS VECUMNIEKS

aizstāvēs promocijas darbu “**Teatralitātes fenomens mūzikā. Jura Karlsona teātra telpa**” mākslas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr. art. Inga Pērķone–Redoviča*, *Dr. habil.philol. Benedikts Kalnačs* un *Dr. art. Ēvalds Daugulis*.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Kultūras akadēmijas bibliotēkā Ludzas ielā 24, Rīgā.

* **

2015. gada 12. jūnijā plkst. 10.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātes Pārtikas tehnoloģijas fakultātes 145. auditorijā, Jelgavā, Lielā ielā 2, notiks LLU Pārtikas zinātnes nozares promocijas padomes atklātā sēde, kurā

LOLITA TOMSONE

aizstāvēs promocijas darbu “**Mārrutku un lupstāju bioloģiski aktīvo vielu izpēte**” inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Latvijas Lauksaimniecības universitātes profesors, *Dr.habil.sc.ing. Imants Atis Skrupskis*; Latvijas Organiskās sintēzes institūta pētniece, *Dr.biol. Dace Tīrzīte*; Latvijas Universitātes asoc. prof., *Dr.chem. Ida Jākobsons*.

Ar promocijas darbu var iepazīties LLU Fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2 un internetā http://lflub.llu.lv/promoc_darbi.html

* **

2015. gada 12. jūnijā plkst. 11.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātē, Jelgavā, Rīgas ielā 22, telpā “Pils zālē”, 2. stāvā, LLU ainavu arhitektūras apakšnozares promocijas padomes atklātā sēdē

LILITA ZELTINA

aizstāvēs promocijas darbu “**Ūdenszīrnavu un mazo HES ainavas Latvijā**” arhitektūras doktora zinātniskā grāda iegūšanai ainavu arhitektūras apakšnozarē.

Recenzenti: profesore, *PhD.* ainavu arhitektūrā Ana Luengo, Eiropas universitāte Madridē, Spānijā; lektore, *PhD.* ainavu arhitektūrā *Nadezhda (Nadya) Kerimova*, Sanktpēterburgas Valsts Meža Tehniskā akadēmija, Krievija; docente, *PhD. cum laude Gabriela Maksymiuk*, Varšavas Dzīvības Zinātņu universitāte, Polija.

Ar darbu var iepazīties LLU Fundamentālās bibliotēkas lasītavā, Lielā ielā 2, Jelgavā un elektroniski http://lflub.llu.lv/promoc_darbi.html.

* **

2015. gada 12. jūnijā plkst. 14.00 Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē Alberta ielā 10, 313.telpā notiks Latvijas Universitātes Vides zinātnes promocijas padomes atklātā sēde, kurā disertāciju ģeogrāfijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai vides zinātnē aizstāvēs

AGNESE PUJĀTE.

Tēma: “**Vides apstākļu izmaiņu un cilvēka darbības pēdas Rīgas līča piekrastes ezeru nogulumos**”.

Recenzenti: prof. *Dr. geogr. Olģerts Nikodemus*, LU ĢZZF; doc. *Dr.biol. Ivars Druvītis*, LU Bioloģijas institūts; prof. *Dr.biol. Artūrs Škute*, Daugavpils Universitāte.

Ar promocijas darbu var iepazīties LU daudznozaru bibliotēkā Raiņa bulv. 19, kā arī internetā LU mājaslapā.

* **

2015.gada 15. jūnijā plkst. 14.00 RTU Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultātes 433. auditorijā Rīgā, Āzenes ielā 18 notiks Arhitektūras nozares promocijas padomes “RTU P–10” atklātā sēde, kurā

ILZE RUKMANE–POČA

aizstāvēs promocijas darbu “**Mākslu sintēze Latvijās arhitektūrā**” arhitektūras doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: Kuldīgas novada pašvaldības Būvniecības nodaļas vadītāja, *Dr.arch. J. Jākobsone*, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītājs, *Dr.arch. J. Dambis* un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Arhitektūras daļas vadītājs, *Dr.arch. J. Zilgalvis*

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Ķīpsalas ielā 10, Rīgā un RTU mājaslapā www.rtu.lv.

* **

2015. gada 18. jūnijā plkst. 10.00 Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā Rīgā, Imantas 7. līnijā 1, 227. auditorijā notiks RPIVA Pedagoģijas promocijas padomes atklātā sēde, kurā

LIENE BATNA

aizstāvēs promocijas darbu “**Skolas kora diriģenta profesionālās pašpiederzes pilnveidošanās pedagoģiskajā procesā augstskolā**” pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai augstskolu pedagoģijas apakšnozarē.

Darba recenzenti: profesore *Dr.paed. Inese Jurgena* (Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija); profesore *Dr.paed. Baiba Briede* (Latvijas Lauksaimniecības Universitāte); profesore *Dr.paed. Zanda Rubene* (Latvijas Universitāte).

Ar promocijas darbu var iepazīties Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas bibliotēkā, Rīgā, Imantas 7.līnija 1, kā arī elektroniski RPIVA mājaslapā www.rpiva.lv.

* **

2015. gada 18. jūnijā plkst. 14.00 Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā Rīgā, Imantas 7. līnijā 1, 227. auditorijā notiks RPIVA Pedagoģijas promocijas padomes atklātā sēde, kurā

VILNIS PURĒNS

aizstāvēs promocijas darbu “**Pusaudžu izziņas intereses veidošanās dialogiskajā vēstures mācību procesā**” pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai skolas pedagoģijas apakšnozarē.

Darba recenzenti: profesore *Dr.paed. Zenta Anspoka* (Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija); profesore *Dr.paed. R.Andersone* (Latvijas Universitāte); asoc. profesore *Dr.hist. Viņa Daukste* (Vidzemes Augstskola).

Ar promocijas darbu var iepazīties Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas bibliotēkā, Rīgā, Imantas 7.līnija 1, kā arī elektroniski RPIVA mājaslapā www.rpiva.lv.

* **

2015. gada 19.jūnijā plkst. 10.00 LU Vadībzinātnes un Demogrāfijas promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Aspazijas bulv.5, 322.auditorijā promocijas darbu doktora zinātniskā grāda iegūšanai Vadībzinātnē (*Dr.sc.administr.*) aizstāvēs

GERTRUD CAROLIN EGGER.

Tēma – “**Organizācijas vērtību ietekme uz produktu inovācijām ražošanas uzņēmumos**”. Nozare – vadībzinātnē, apakšnozarē – uzņēmējdarbības vadība.

Recenzenti: profesore *Dr.oec. Signe Bāliņa* (Latvijas Universitāte), profesore *Dr.sc.administr.* Ieva Brence (Rīgas Starptautiskā ekonomikas un biznesa administrācijas augstskola; profesors *Dr.oec. Gereon Schmitz* (Kufšteinas Lietišķo zinātņu universitāte, Austrija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015. gada 19.jūnijā plkst. 10.00 LU Vadībzinātnes un Demogrāfijas promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Aspazijas bulv.5, 322.auditorijā promocijas darbu doktora zinātniskā grāda iegūšanai Vadībzinātnē (*Dr.sc.administr.*) aizstāvēs

CHRISTOPH THOMAS STAITA.

Tēma – “**Palīgpersonāla integrēšana jauno produktu attīstības procesos**”. Nozare – vadībzinātnē, apakšnozarē – uzņēmējdarbības vadība.

Recenzenti: as.profesors *Dr.oec.* Henrijs Kalķis (Latvijas Universitāte), profesors *Dr. oec.* Kārlis Ketners (Rīgas Tehniskā Universitāte); profesors *Dr.oec. Klaus Kellner* (Augsburgas Lietišķo zinātņu universitāte, Vācija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015. gada 19. jūnijā plkst. 14.15 Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības inženierzinātņu fakultātes sēžu zālē, Āzenes ielā 16, notiks RTU Promocijas padomes RTU P-06 atklātā sēde, kurā

ULDIS LENCIS

aizstāvēs promocijas darbu “**Metodoloģija ultraskaņas impulsu metodes pielietošanai konstrukciju betona stiprības novērtēšanā**” inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai būvzinātnes nozarē, būvmateriālu un būvtehnoloģiju apakšnozarē.

Recenzenti: profesors, *Dr.sc.ing. Gintautas Skripkiūnas*, Viļņas Ģedimīna tehniskās universitātes Būvmateriālu katedra; profesors, *Dr.sc.ing. Darius Bačinskas*, Viļņas Ģedimīna tehniskās universitātes Tiltu un specfisko konstrukciju katedra; profesors, *Dr.sc.ing.* Ainārs Paeglitis, Rīgas Tehniskās universitātes Ceļu un tiltu katedra.

Ar promocijas darbu un tā kopsavilkumu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā, Rīgā, Ķīpsalas ielā 10, internetā RTU mājaslapas http://www.rtu.lv/sadaļā_zinātne.”

2015.gada 26.jūnijā, plkst.14.00 Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48, 21.auditorijā LU Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē:

KRISTĪNE KRŪKLE–BĒRZINA

aizstāvēs promocijas darbu: “**Apstrādes, izturēšanas apstākļu un blakus vielu ietekme uz farmaceitiski aktīvo cietvielu fāžu pārējām**” ķīmijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.habil.chem.* Andris Zicmanis, *Dr.phys.* Sergejs Beļakovs, *Dr.habil.chem.* Valdis Kampars.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Universitātes bibliotēkā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015.gada 26.jūnijā, plkst.16.00 Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48, 21.auditorijā LU Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē:

RAITIS BOBROVS

aizstāvēs promocijas darbu: “**Farmaceutiski aktīvo cietvielu ftofarūna un teofilīna šķīdinātāja veicinātas cietfāžu pārejas**” ķīmijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.chem.* Ronalds Zemribo, *Dr.chem.* Svetlana Čornaja, *Dr.chem.* Arturs Viksna.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Universitātes bibliotēkā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015.gadā 27.jūnijā plkst. 10.00 RTU Kalnciema ielā 6, 309.auditorijā notiks

GITAS ACTIŅAS

promocijas darba “**Energoefektīvo procesu vadības sistēmas attīstība**” aizstāvēšana RTU P–09 Promocijas padomes sēdē ekonomikas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Kārlis Ketners, *Dr.oec.*, RTU profesora p.i., LZP eksperts; Raja Kočanova, *Dr.Sc.admin*, LZP eksperte; Ivans Potravnijs, *Dr.oec.*, profesors, G.Pļehanova vārdā nosauktā Krievijas Ekonomiskā universitāte, Krievija.

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Paula Valdena ielā 5.

* **

2015.gadā 27.jūnijā plkst. 12.00 RTU Kalnciema ielā 6, 309.auditorijā notiks

MĀRAS PĒTERSONES

promocijas darba “**Integrēta pieeja muitas dienesta cilvēkresursu pārvaldības stratēģijai**” aizstāvēšana RTU P–09 Promocijas padomes sēdē ekonomikas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Konstantīns Didenko, *Dr.oec.*, RTU profesors, LZP eksperts; Marga Živitere, *Dr.oec.*, Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola (ISMA) profesore, Latvija, LZP eksperte; Viktors Cencovs, *Dr.*, profesors, Ukrainas muitas dienesta akadēmija, Ukraina.

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Paula Valdena ielā 5.

* **

2015.gada 27.jūnijā, plkst.14.00 Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48, 21.auditorijā LU Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē:

aizstāvēs promocijas darbu: “**Prioritāro noturīgo organisko piesārņotāju kompleksās analīzes shēmas izstrādāšana zivīs ar augstas izšķirtspējas maspektrometrijas metodi**” ķīmijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.habil.chem.* Māris Klaviņš, *Dr.chem.* Helēna Kažoka, *PhD Jadwiga Piskorska–Płiszczynska* (Nacionālais veterinārās pētniecības institūts “*Pulawy*”, Polija).

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Universitātes bibliotēkā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015.gadā 27.jūnijā plkst. 14.00 RTU Kalnciema ielā 6, 309.auditorijā notiks

NADEŽDAS SEMJONOVAS

promocijas darba “**Valsts parāda pārvaldības politikas modelēšana**” aizstāvēšana RTU P–09 Promocijas padomes sēdē ekonomikas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Remigijs Počs, *Dr.oec.*, RTU profesors, LZP eksperts; Ingrida Jakušonoka, *Dr.oec.*, profesore, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, LZP eksperte; *Enzo Rossi Dr.Sc.(oec.)*, Cirihas universitāte, Šveices nacionālā banka.

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Paula Valdena ielā 5.

* **

2015.gada 27.jūnijā, plkst.16.00 Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē, K. Valdemāra ielā 48, 21.auditorijā LU Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē:

AGRIS BĒRZIŅŠ

aizstāvēs promocijas darbu: “**Farmaceutiski aktīvo cietvielu solvātu veidošanās, stabilitāte un fāžu pārejas**” ķīmijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.chem.* Māris Turks, *Dr.chem.* Pēteris Mekšs, *Dr.phys.* Sergejs Beļakovs.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Universitātes bibliotēkā, Raiņa bulvārī 19.

* **

2015. gada 29. jūnijā plkst. 10.00 Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā Rīgā, Imantas 7. līnijā 1, 227. auditorijā notiks RPIVA Pedagoģijas promocijas padomes atklātā sēde, kurā

ANTRA RANDOHA

aizstāvēs promocijas darbu “**Pirmsskolēna vizuālo spēju pilnveide tēlotājdarbībā**” ped